

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

Uredništvo in upravnništvo v Trstu: ulica S. Francesco d'Assisi 20, v Ljubljani: Hotel „Malič“, Štefenburgova ulica.

Posamezna številka 4 vinarje.
Naročnina v Trstu-Ljubljani mesečno K 1.20; po pošti mesečno K 1.50; četrtletno K 4.50; polletno K 9.—; celoletno K 18.—; za inozemstvo celoletno K 28.—.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi: 8 vinarje i mm. visokosti šesterostolpne vrste. — Za odgovor je priložiti znamko.

Povečanje „Jutra“.

Danes sporočimo našim prijateljem lahko nekaj veselega: s prvim februarjem začne izhajati „Jutro“ v znatno povečani obliki, tako, da bo z njim lahko vsakdo zadovoljen tudi v tem oziru.

Jugoslovansko vprašanje in habsburška monarhija.

Spisal R. W. Seton-Watson.

(Konec.)

Pri tej priliki priporočam podroben študij Aehrenthalove politike vsem, ki verujejo v razoroženje: kajti nič ni pretirana trditev, da mora razoroženje toliko časa ostati prazen sen, dokler se giblje mednarodna politika v teh mejah.

Pri tem, ki študira britsko politiko, bi moralo v današnji dobi buditi hrvaško vprašanje posebno zanimanje: kajti samo Hrvaška kaže na kontinentu pravo analogijo s stališča, ki bi ga za Home Role zavzemalo Irsko. — Watsonova knjiga ima zemljepisni in statistični uvod in sledečih 14 poglavij: I. Hrvaško od najstarejših dob do l. 1849; II. Srbi na Ogrskem in Hrvaškem; III. era eksperimentov (1849—1868); IV. kompromis med Ogrskim in Hrvaškim; V. Hrvaško za časa dualističnega sistema (1868—1905); VI. škof Strossmayer in renesanca hrvaške kulture; VII. pregled hrvaške in srbske literature; VIII. reška resolucija in njene posledice; IX. aneksija Bosne in veleizdajniški proces v Zagrebu — absolutizem na Hrvaškem; X. Friedjungov proces; XI. Supilo — Chlumecky; XII. Vasičevi falzifikati in grof Aehrenthal — kritika in razmišljanje; XIII. Madjarska železnična politika; XIV. Hrvati in Srbi — vprašanja zedinjenja. — Poleg tega vrsta prilog: historične listine in novejši politični dokumenti: bibliografije in zemljevid. —

LISTEK.

Nostradamus.

Sedmo poglavje.

Royal de Beaufrevers.

IV.

Neznani popotnik.

Beaufreversu se je spačil obraz — od gneva še bolj kakor od bolesti. Ta hip pa se je uprl pogled umirajočega v vrata in se napolnil z nečloveško grozo, kakršno ustvarja v možganih edina muka smrtnega boja.

„Smrt!“ je zajecjal. „Glej jo! Le poglej!“

Z naglo kretnjo se je obrnil Royal proti vratom, kakor mu je pokazal Brabant. Toda videl ni ničesar. Planil je tik do teh vrat — a videl ni ničesar drugega kakor teman hodnik, in na koncu tega hodnika zaklenjena vrata.

„Saj ni ničesar“, je dejal, vrnivši se k umirajočemu. „Sanjalo se ti je.“

„Sanjalo? Menda res. Blesti se mi začenja. Nič ni... In vendar je bil nekdo tam...“

Naj navedemo, kaj piše pisatelj v prvem poglavju o Napoleonu in Iliriji: „Nesrečna vojna z Napoleonom, v katero je bila avstrijska monarhija zapletena, je temeljito potiskala vse v ozadje. Medtem, ko je bilo napredovanje narodnostnega gibanja na Ogrskem brez dvoma za nekaj časa ustavljeno, datira nasprotno na Hrvaškem resnično probujenje narodnega čutenja od Napoleonove ere. Dalmacija, ki je za časa padca beneške republike (1797) v prvič postala avstrijska last, je bila odstopljena Francozom po porazu pri Slavkovu; genialni Napoleon jo obnovil ime in z njim nekaj duha stare Ilirije. Nova država, ki je bila na ta način naglo ustanovljena, je zavzemala Koroško, Kranjsko, Gorico in Istro, hrvaško obrežje, Dalmacijo z otoki in od l. 1808 dubrovniško republiko. Po lastnih Napoleonovih besedah je „Ilirija straža, ki stoji pred vratmi Dunaja“. Vlada maršala Marmonta je bila sicer despotična, toda pomenjala je vendarle napredek, srednjeveško negibnost je nadomestila uročična delavnost v vseh življenjskih strokah. Reorganizirala se je uprava in sodnija: Code Napoleon je nadomestil zastarele srednjeveške zakone: šole: ljudske in srednje, trgovske in poljedelske so rasle kakor gobe po dežju: pokazali so se prvi hrvaški in slovenski časopisi: reformirano je bilo denarstvo in odstranjene vezi, ki so zadrževale trgovino: vpeljana je bilo kmečko posestvo: začelo se je s pogozdovanjem in z gradnjo krasnih cest, ki še zdaj vzbujajo začudenje turistov. Uradovalo se je francosko in hrvaško, na obali tudi laško. Znana dogodbica pripoveduje, da je cesar Franc L. ko je bil l. 1818. v Dalmaciji neprenehoma vpraševal svoje spremstvo, kdo je zgradil razna javna poslopja, ki so vzbujala pozornost — in slišal je vedno isti odgovor: „Francozi, Veličanstvo!“ — Wirklich schaff, dass s' nit länger blieben sein“, je vzkliknil strmeči cesar v svojem priljubljenem dunajskem narečju, in tako je ostalo osemdeset let. Šele v dvajsetem stoletju se je spomnil Dunaj pod pritiskom Madjarov, da eksistira Dalmacija...“

videl sem obraz... ah, obraz, v katerem ni bilo niti kaplje krvi!“

Ranjenčev glas je prihajal bolj hripav, njegovo hropenje hitrejše in presekanost; z mehničnim gibanjem rok je poizkušal zvaliti s svojih prs namišljeno breme. Zdajci pa se je zagrohotal.

„Hudiča, kaj vidim v tvojih očeh? Solzo? Ne, ti nisi več moj lev, moj Royal de Beaufrevers s srcem trdim kakor skala. Plakati? Ali noriš? Čemu bi plakal? Daj, fant, bodi trden in krepak; take slabosti so za tepece — zaupaj v svojo roko, in v svoj meč — napravi si v življenju prostor z udarci in brcami, grizi, kolji, ropaj — da ne bodo drugi tebe ogrizli, oklali in oropali... Pogum! Ne bodi mila jera! Zbogom, jaz se odpravljam. Toda počakaj, poslušaj me še malo. Večkrat si me vprašal, kdo da si. Hočem ti povedati. Jaz... oh, že zopet! Smrt! Smrt me gleda, tam, izza vrat!“

Royal de Beaufrevers se je obrnil naglo v naznačeni smeri. Toda tudi zdaj ni videl ničesar.

„Počakaj“, je zarenčal in se pridušil. „Od te luči, ti vstajajo prikazni pred očmi. — Tako, zdaj bo dobro! — Zdaj ne boš več videl tiste glave, ki nima v sebi nobene kaplje krvi.“

Državnozbornske volitve na Nemškem.

Socialisti najmočnejša stranka.

Četrtekove ožje volitve v nemški državni zbor so prinesle končno zmago opozicijski in v prejšnjem državnem zboru v manjšini se nahajajoči levici, ki je v četrtek priborila od 33 mandatov 26 in bo štela v novem državnem zboru skupno z divjaki 204 poslance broječo opozicijo proti vladnemu, črno-modremu bloku, ki ima le 193 poslancev in se sedaj nahaja v manjšini.

Pri četrtekovih ožjih volitvah so socialni demokratje zopet priborili 11 mandatov in štejejo sedaj skupaj 110 poslancev. Socialisti so na celi črti zmagali, dočim so črni klerikalci ali centrumaši podlegli in znatno nazadovali. „Granitni stolp“ nemškega klerikalizma, o katerega solidni podlagi je naš klerikalni „Slovenec“ napisal bahajoče hvalospeve, se podira in ruši. Nemški klerikalci ne bodo več igrali v državnem zboru vloge odločujočega jezika na tehtnici, potisnjeni so v ozadje. V prejšnjem deželnem zboru so šteli 103 poslance, bili so najmočnejša in najuglednejša stranka, sedaj se je njih moč reducirala, štejejo samo 93 svojih poslancev.

Prejšnji črnomodri blok, obstoječ iz klerikalcev in pruskih „junkerjev“ je štel 231 mandatov, pri teh volitvah jih je zgubil 38, tako, da šteje sedaj manjšino 193 članov.

Naraščanje oziroma nazadovanje politične moči posameznih strank je najbolje razvidno iz spodajnjega pregleda mandatov ki so jih posedovale posamezne stranke v prejšnjem državnem zboru in ki jih imajo v sedanjem;

socialisti	— — —	110	preje	53	mandatov
črni centum	— —	93	»	103	»
ljudska stranka	—	47	»	49	»
narodni liberalci	—	45	»	50	»
konservativci	—	42	»	59	»
Poljaki	— — —	18	»	20	»
državna stranka	—	15	»	25	»
antisemitje	—	14	»	18	»
velfi	— — —	5	»	1	»
Alzačani	— — —	5	»	5	»
Lotrinžani	— —	1	»	1	»
Danci	— — —	1	»	1	»
divjaki	— — —	1	»	6	»

Udaril je s pestjo po svečniku, da je zletel po tleh in ugasnil.

„Dobro!“ je zagodrnjal Brabant. „To me pripravljaja na večno noč. Poslušaj torej, mali moj.“

„Poslušam“, je dahnil Royal de Beaufrevers.

Strašen prizor sta nudila umirajoči, ves premočen od dežja in smrtnega znoja, in mladi mož, ki se je sklanjal nad njegovo posteljo, obadva potopljeni v zlovesčem mraku, odeta v žvižganju vetra, ki je tulil zunaj svojo pesem, nerazumljivo človeškemu ušesu. A ta prizor ni bil brez svedoka; stal je tam zunaj, za vrati! Ni se varalo oko umirajočega! In tisti nekdo, ki ga je videl, je bil neznani potnik, ki je prej z kdovekakšno skrivnostno silo vplival na krčmarja skozi debeli zid in ga primoral odpehiti vrata.

Brabant je hropel. Njegovega spomina, njegovih misli se je bil polastil čuden vrtinec, ki jih je odnašal s seboj v večni kaos. Skušal je povedati nekaj, kar mu je ležalo na srcu. In to prizadevanje se je družilo s prikazi groze, ki jih ustvarja smrtni boj.

„Ali veš, komu bi te bil moral izročiti, ko sem te dobil v roke, čisto majhnega še, ubogega levčka brez krempljev?“

Iz slovenskih krajev.

Iz Cerknice. Naši klerikalci se zelo trudijo za občinske volitve. Noč in dan letajo po hišah in zahtevajo pooblastila z grožnjami, prošnjami in obljubami. Ker je pa pri nas veliko takih, ki se za napredek narodno-napredne stranke prav malo ali nič ne brigajo, gre klerikalno žito v klasje. Le nekaj je samozavestnih volilcev, ki so zanesljivi, a če bi bili voditelji narodno-napredne stranke le malo energičnejši, bi bila zmaga v I. in III. razredu prav lahka. Pa dotičniki spe... Klerikalcem gre torej prav po sreči! Le nekaj jim beli glavo. Ne morejo si iz vseh svojih kimavcev izbrati — župana. „Jože Udovč bo dober“, so rekli gospodje — „Tega nočemo!“ je odgovorila večina backov. Torej naj bo „Abler“. Tudi ne! Hm — kaj pa Dragar? Backi niso rekli, ne da, in tudi — ne: In tako pričakuje Dragar ves vesel volitev. Le to naše klerikalce muči, ker, „cele dneve in noči sem na agitaciji“. Radi bi dobili občino brez boja. Pa ne bo šlo!..

DNEVNE VESTI.

S povečanjem oblike našega lista gotovo razveselimo vse naše naročnike in prijatelje posebno ker bomo imeli dve izdaji, t. j. eno za Ljubljano in drugo za Trst.

Naročnina naj se pošilja na našo glavno upravo v Trstu in ne v Ljubljano. Kdor naročnino še ni plačal, naj to stori čem prej, ker začnemo ustavljati pošiljanje lista že v par dnevih vsem onim, ki še niso plačali naročnine.

Uboga „Megla“! Iz „Učit. tiskarne, kjer bi radi delali z izdajanjem „Megle“ dobre kšefte — samo iz tega zroka so tudi zaželi izdajati „Meglo“, vsiljujejo ta čedni produkt Dimnik-Ribnikarjeve morale povsod in vsakomur in kadar kdo vrže „Meglo“ skozi vrata, še skoči gotovo skozi okno v sobo — kot nadležni židovski agent, ki se ga človek ne more rešiti na noben način. Koliko tržaških trafik je že parkrat vrnilo „Meglo“, ker je ne marajo prodajati, ona pa še vedno prihaja potuhnjeno in naravno nesramno vsiljivo in mora zopet — bežati v Frančiškansko ulico št. 8. v Ljubljani. Iz te nesramne židovske vsiljivosti bo občinstvo najprej spoznalo namene, ki so vodili „Učit. tiskarno“ pri ustanavljanju „Megle“. GG. so mislili, da ji prinese to veliko dobička, da bo poplačala z njim vse svoje dolgeve, ki znašajo okoli pol milijona!

Preiskava o klerikalnih volilnih sleparijah v Prečini. Kakor nam naznanjajo iz Prečine pri Novemestu, se preiskava glede sleparij, ki so jih klerikalci uganjali pri ondotnih občinskih volitvah, še vedno nadalju-

„Izročiti me?...“

„Da“, je hropel Brabant. „Le ugani, komu... Ali ne uganeš?... Dobro, povem ti jaz: izročiti bi te bil moral kroniku.“

Royal je v temi vztrepetal od groze. Z druge strani vrat pa je poslušal neznani potnik s strastnim zanimanjem.

„Pa zakaj bi me bil izročil kroniku?“ je vprašal Royal. „Kaj sem bil zagrešil? Torej sem bil zločinec že v tistem prokletem trenutku, ko sem stopil na ta svet?“ je dodal z divjim glasom.

„Zakaj? Ah, ah! Zdaj še vpraša, zakaj! Ali, kako nebi! Saj ne ve! Vedi torej! ti si sin čarodejke, obsedenke, ki so jo zaprli v Temple, ker je začarala dauphina Franca in monsegneurja Henrika, vojvodo Orleanskega, da sta se zaljubila vanjo. No, čar se ji je posrečil samo pri dauphinu, kajti on je umrl kmalu potem v Tournonu. Henrik pa... on, ki je postal naš kralj Henrik drugi.. ah, hudiča! Ah strela peklenska! Moči me zapuščajo...“

„Povej mi vsaj ime moje matere!“ je kriknil Beaurevers.

„Tvoje matere?... Ah, da... tvoja mati... v Templu... v tamnici, kjer si bil rojen... Oh, jaz.. z bogom... daj mi roko... Ah, iztegni se že vendar, prokleta mrhovina!“

je. Orožniki hodijo od hiše do hiše ter poižvedujejo, kako in kakšno glasovnico je dobil kdo. V preiskavi sta tudi kaplan in župnik. V „Jutru“ omenjeni Planinšek, ki je raznašal glasovnice, je zdaj na župnika jezen, ker mu je župnik v zahvala odvzel zaslužek pri cerkvi. Govorica, da je bil Planinšek tudi v preiskovalnem zaporu, ne odgovarja popolni resnici; mož je bil le zaslišan. Vkljub temu pa, ko sedaj ljudje vidijo, kam jih je dovedlo, ko so se dali zapeljati po svojih duhovnikih, se še vedno zavzemajo za „gospoda“. Le toliko so se jim vendar odprle oči, da že javno govore, da odslej župniku ne bodo dovolili, da bi svojevlejno gospodaril tudi v občini, kakor to dela glede fare. Duhovnik naj se briga za svoje delo „mi se bomo pa za svoje“, tako pravijo — in imajo prav. Čudno pa se nam zdi, da preiskave ne vodi več preiskovalni sodnik Kuder, katerega so med tem predstavili k civilnemu sodišču. Pa ne, da bi bili za tem kaki Jarci v ozadju?

Strelne vaje na srednjih šolah. Dne 20. t. m. so se pričele strelne vaje na mariborske gimnaziji. Vaj se udeležujejo samo sedmo- in osmošolci.

Velika maškarada tel. društva „Sokol“ z ženskim oddelkom v Kranju vrši se pod naslovom „Bela reduta“ v lastnih prostorih na pustno soboto dne 17. svečana ob 8. in pol zvečer. Ker dela naslov marsikaterim maskam oziroma skupinam precej težav, dajemo že danes par primernih nasvetov. Maškarado krasile bi v prvi vrsti razne cvetke kot klinčki, lilije, šmarnice itd. Tudi razne živalice in ptice, metulji, snežinke in ledeni kapniki, peki, kuharji s kuharicami, harlekinji, klovnji, beduini, indijanci, angleži, eskimi i dr. Lepe bi bile tudi skupine sankarjev in tenis igralcev. — Vsakdo naj se le drži gesla „belo“.

Pevsko društvo „Trst“ vabi na Plesni venček ki se vrši danes, 27. januarja t. l. v dvorani „Trgovskega izobraževalnega društva“ v ulici sv. Frančiška Asiškega 2.I. S plesnim venčkom je združena šaljiva pošta. Začetek ob 9. zvečer. Vstopnina: gospodje K 1.—, dame 60 vin. Ples traja do 4. ure zjutraj. — Pevsko društvo „Trst“ nastopa že drugo leto kot operetni zbor slovenskega gledališča v Trstu in vsled tega ne more prireditelj v večjem obsegu, s katerimi bi se moglo gmotno opomoči; zato apelira tem potom na rodoljubno občinstvo, da mu s častno udeležbo pri tej intimni plesni zabavi olajša pokritje društvenih potrebščin, in s hvaležnostjo sprejema preplačila vstopnine in darove za srečolov.

Telovadno društvo „Sokol“, v Ljubljani vabi bratsko članstvo na IV. redni očni zbor, ki se vrši v nedeljo 28. prosinca t. l. točno ob 9. dopoldne v gostilni br. Kavčiča, Privoz.

Umirajočega je popadel eden tistih strahovih drgetov, ki značijo poslednji odpor človeškega življenja. Krvava pena mu je stopila na ustnice.

„Ne, ne!“ je zakričal Royal. „Nočem, da umreš!“

„Spominjaj se“, je zaječal Brabant s poslednjim glasom, „spominjaj se njega, ki me je ubil.“

„Poginil bo od moje roke!“ je zaškripal Royal. „Nostradamus! Saj to je ime, ki si mi ga povedal? Iskal ga bom na koncu sveta, ako bo potreba...“

„Glej ga!“ je kriknil umirajoči s presunljivim glasom in se dvignil na postelji, kakor da hoče pehniti od sebe, kakor da bi se hotel ubraniti peklenske prikazni. Toda nevidna roka mu je prestrigla dih in mrtev se je zgrudil nazaj.

Soba je bila polna luči. Začuvši Brabantov krik, se je Beaurevers ozrl in zarenčal zamolklo kakor lev, ki hoče napasti sovražnika. Zagledal je moža, ki je bil vstopil s svečnikom v roki.

„Nostradamus!“ je kriknil Beaurevers. „Ti si Nostradamus!“

„Jaz!“ je odgovoril neznani potnik s strašno mirnim glasom.

Podružnica slov. trg. društva „Merkur“ v Kranju priredi v četrtek dne 1. svečana ob 8. in pol zvečer v sokolski telovadnici prvi plesni venček, ki je objednem tudi zaključek plesnih vaj, katere so priredila društva „Citálnica“, „Sokol“ in omenjena podružnica. Na venčku svira popolni orkester „godbe prostovoljne požarne brambe“ v Kranju. Po predpripravi marljivega odbora soditi, bo ta venček ena najlepših predpustnih zabav v našem mestu in pričakovati je velike udeležbe. Vabila so se že razposlala in če se je morda koga slučajno prezrlo, naj se oglasi pri tajniku g. Josipu Cvaru — ali pa zvečer na venčku. Vsak je dobrodošel!

Slovensko planinsko društvo ravnokar razpošilja vabila za svoj V.I. planinski ples ki ga priredi dne 3. februarja t. l. v vseh prostorih „Narodnega Doma“ v Ljubljani. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za člane K 1.—, za nečlane K 2.—. Ker naj bode ta ples prava planinska veselica, prosi se, da pridejo tako gospodje, kakor dame čim najštevilnejše v planinskih, ali narodnih nošah, (strogo prepovedani so seveda podkovani čevlji); sicer naj bode toaletna promenadna. Društvo postreže v lastni režiji z najboljšo domačo pijačo in z izbornimi jestvinami, ter postavi v to svrhu 12 pavilijonov, katerih oskrbo je prevzel damski odbor pod načelstvom gospe Franje dr. Taačarjeve (skupaj do 150 sotrudnic). Zanimanje za VI. planinski ples je že sedaj veliko in ker se bo nudila vsestransko neprisljena zabava v krogu veselih planincev, je pričakovati mnogobrojne udeležbe. Gneče se ni treba bati!

Kako skrbje Nemci za svoje rojake? V roke nam je prišlo sledeče pismo, ki ga je pisala sredi decembra lanskega leta „Südmarka“ izvoščeku in poljedelcu J. G. v Mokronogu. Pismo se glasi: Gospod gostilničar Hans Kores v Mar. Puščavi nam je pred par dnevi naznanil, da imate namen naseeliti se v kakem nemškem kraju na južnem Štajerskem. Pozdravljamo to s veseljem in izjavljamo, da smo radi pripravljani Vam poskrbeti primerno posestvo. V ta namen se bomo obrnili na one naše podružnice, ki tu prihajajo v poštev, in upamo da bote že v kratkem dobili različne ponudbe, med katerimi bote potem lahko izbrali. — Obenem Vas prosimo, da svoje sedanje posestvo prodaste spet Nemcu — da nemško stanje na Kranjskem ničesar ne izgubi. — S prošnjo, da nas o svojem definitivnem sklepu svoječasno obvestite, beležimo z zvestim nemškim pozdravom... — Tako se Nemci vestno brigajo za vsako najmanjšo in na videz najbolj brezpomembno stvarco. Ali take brezpomembne stvarce, če se seštejejo, vendarle prav mnogo pomenijo. Zato pa imajo Nemci v obmejnih krajih uspehe! Nam se seveda take reči zde premalenkostne — mi delamo samo svojo „veliko politiko“, ki je pa ve-

„Poginil boš tu, kjer stojiš! Pokopati hočem tvojo mrhovino obenem z ubogim Brabantom, zato, da boš poslušal krik njegovega sovražstva na veke vekov!“

In bliskoma je izdrl Beaurevers svoje bodalo ter ga dvignil proti Nostradamu.

„Ne boš me ubil“, je dejal Nostradamus s svojim grozovito mirnim glasom. „Ne boš me ubil. Kajti jaz vem tisto, kar ti je hotel ta človek povedati, ko je smrt zapečatila njegove ustnice na vekomaj: jaz vem, kdo je tvoja mati!“

Beaurevers je povsod roko. Nekaj hipov ga je motril potnik z mračno radovednostjo; nato je obrnil glavo stran, kakor da si ob pogledu na Beaureversa dramati v njegovi duši žgoča bolest...

„Ti veš to?“ je zarenčal mladi mož.

„Rojen si v tamnici, v Templu“, je nadaljeval Nostradamus. „Znana mi je vsa historija tvoje matere. Usoda sama te je privedla nocoj v to krčmo, kjer me je neurje primoralo iskati prenočišča. Gotovo je bila takšna volja nebeških moči, ki so me poslale v ta kraj. Zato me ne boš ubil.“

lika samo v besedah. „Branibor“, ki bi imel vse podobne take skrbi na skrbi, tako žalostno životari, da se niti ne izplača govoriti o njem. Njegov občni zbor je bil prvič nesklepčen, ker se celo člani premalo zanimajo zanj, na drugem občnem zboru je bila glavna skrb vseh odbornikov, da so milo prosili navzoče poročevalce listov, naj nikar ničesar ne poročajo „iz taktičnih ozirov“, v resnici pa zato, da bi javnost ne izvedela cele mizerije!

Jos. Ipavčev „Možiček“. Celjsko dramatično društvo pripravlja celjskim Slovincem izreden užitek. Dne 4. februarja t. l. priredi prekrasno dr. I. Ipavčevo pantomino z glasbo „Možiček“, ki je že pred par leti dosegla krasne uspehe v Gradcu (10 predstav), v Celovcu, na Dunaju, v Ljubljani in v Trstu. Igralske vloge so v najboljših rokah tako, da bo cela stvar v vsakem oziru umetniško dovršena. „Možiček“ bo dirigiral g. skladatelj sam. Preprodaja vstopnic v „Zvezni trgovini“ Celju.

Že aretirani roparski poglavar pobegnil. V noči od 23. t. m. je neki iz Zagreba v Zidanmost došli trgovski potnik naznanil kolodvorskemu stražniku, da je videl v vlaku po Kranjskem in Spodnjem Štajerskem znanega roparja in tata Dušana Svetanoviča iz Zagreba, ki je zlasti rad izvrševal svojo obrt raznih železniških vlakih. Svetanovič je poglavar posebne roparske bande, ki zlasti ropo ogrske in hrvaške izseljence, ko se vozijo po železnici. Nekaj članov te bande se že nabaja pod ključem pri celjskem okrožnem sodišču. Na Zidanem mostu je Svetanovič še pravočasno pobegnil, toda na videmskokrški postaji ga je dohitela roka pravice. Na postaji so ga v vlaku prijeli in zaprli v čakalnico. Takoj so obvestili orožniško postajo, da naj pride po nevarnega tatu. Orožniki so prisopihali na postajo, ali v čakalnici ni bilo ne ene žive duše. Svetanovič je pravočasno zginil...

Tatvina. Posestniku Mihaelu Hrastniku iz Brestnika na Štajerskem je neki postopač odnesel 35 kron denarja, več klobas in prekajenega mesa ter mnogo obleke. Škode je za 150 kron. Orožniki so uzmoviča izsledili v osebi postopača Janeza Repinca ravno, ko je hotel izmaknjene stvari poprodati. Dali so ga pod ključ.

Roparski napad. Nedavno je šel po noči usnjarski mojster Martin Globočnik iz Šoštanja na Štajerskem v neko bližnjo vas po opravkih. Nedaleč od Šoštanja pa je stopila nasproti mršava postava nekega cestnega roparja ter mu zagrozila: „Denar ali življenje!“ Globočnik pa je imel toliko poguma in hrabrosti, da je v vsej naglici udaril s palico po glavi mršavega napadalca, ki je takoj urno odnesel pete v temo neznanu kam...

Knjigar Drischel v konkurzu. Deželno sodišče v Ljubljani je otvorilo konkurz nad ljubljanskim nemškimi knjigarjem Drischlom.

Nemški naval. „Südmarka“ namerava v Polzeli na Štajerskem ustanoviti svojo lastno podružnico. Tozadevni ustanovni občni zbor polzelskih nemškutarjev bo v nedeljo popoldne. Slovenci v Polzeli ganite se!

Prosveta.

Ivan Cankar: Lepa Vida.

(K današnji premijeri v deželnem gledališču.)

Cankar je napisal novo dramo. In ta drama se tudi uprizori. Po raznih „Kralj Matjažih“, „Vaških Romantikah“ in kakorkoli se že imenujejo vsi več ali manj ponesrečeni izvorni poizkusi, ki so se letos uprizorili na našem odru, končno delo našega največjega sodobnega pisatelja in dramatika. Pisatelj je prepričan, da je tudi najboljša, kar jih je dozdaj napisal. Gotovo po globini misli, po občutju „večnega hrepenenja, ki nikoli ne bo izpolnjeno“, po čudoviti krasni ritmični dikciji. Sceničnega efekta imajo pa brez dvoma več njegove prejšnje stvari: „Jakob Ruda“, „Kralj na Betajnovi“, „Za Narodov blagor“, „Hlapci“, in „Pohujšanje v dolini šentflorijanski“. — Žalostno je le, da se pod sedanjim gledališkim režimom te stvari, ki bi še danes vlekli, menda nalašč ne igrajo

več, neglede na „Hlapce“, ki se ne morejo dajati radi cenzure. Cankar se je enkrat sam izrazil, da bi on pisal samo drame, ko bi no da, ko bi se dalo pri nas samo od tega živeti. Verjamem mu in prepričan sem tudi da bi imeli v njem dramatika, ki bi se lahko postavili ž njim predvsem kulturnim svetom. Značilno je, da najkulturnejši slovanski narod, Čehi, s čudovito pridnostjo prevajajo Cankarjeve pripovedne spise in uprizarjajo njegove drame, ki dosežajo vedno napredek. Pri nas pa ljudje najrazličnejših struj, pritlikavci vseh vrst tekmujejo med seboj, da bi zmanjšali pomen onega moža, ki je poleg Otona Zupančiča reprezentant sodobne slovenske literature in torej slovenske kulture. Po tej ekskuziji k „Lepi Vidi“ nazaj. Dokler ne vidimo stvari na odru, ne moremo še soditi kak učinek bo imela. Mnogo je tu odvisno od uprizoritve, ki mora biti ljubeznipolna in razumevajoča. Ker je pisatelj sam razdelil vloge in tudi sicer vodil vse skušnje, ker je režija v rokah vestnega g. Verovška, bo gotovo uprizoritev zelo skrbna. Glavna moč drame je v krasnem jeziku in v občutju kajti „dejanja“ je malo. Bojimo se le, da naše občinstvo ne bo dovzetno za te finese. Saj Maeterlinc, ta mojster občutja, tudi ni imel pri nas nobenega učinka s svojo „Vsiljenko“. Ljudje so si na našem „prvem gledališču“ okus popolnoma skvarili: seve, če boš koga pital s papriciranim guljazem in mu potem ponujal torto, je ne bo jedel. Ljudje, navajeni na grobe in plitve dovtype modernih dunajskih operet, so se n. pr. zadnjič pri „Revizorju“ dolgočasili.

V milieu stare cukvarne nas pelje pesnik. Tam žive ljudje, ki niso „otroci svetlobe“, kakor Milena in Dolinar. Ne paradiž. ampak hrepenenje, večna pot jim je usojena.

Lepa Vida, ki so vsi mladi zaljubljeni vanjo, in šestnajstletni študent Dijoniz gresta potem ko Vida izprevidi, da ne spada med „otroke pomladi“, poleg Dolinarja, skupaj pot življenja in hrepenenja, ki ga konča šele smrt. Ta konec hrepenenja, smrt najde prvi jetični študent Poljanec (kdo se ne spominja Ketteja in Murna?), kmalu tudi zapiti pisar-Mrva in večni popotnik, Amerikanec Damjan.

Cankar je vpel pred Poljančevo smrtjo njegovo vizijo, ko se vsi trpeči bratje snidejo — po smrti pač, na svatovanje Vide in Dijonizija, ki sta dospela šele k njemu po „dolgi in strmi poti“. Torej nekaj sodobnega, kakor Haničeve sanje „Hanneles Himmelfahrt“ Gerharta Hauptmana. Ker bo sanje spremljala godba, je podobnost še večja.

O predstavi sami bomo poročali v pondeljek. —n.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Kranjski deželni zbor.

(Izvirno poročilo.)

Ljubljana, 26. jan. Današnja seja deželnega zbora kranjskega je bila nad vse mirna. Rešili so se pred vsem nekateri predlogi deželnega odbora, posameznih odsekov in pa predlogi finančnega odseka. Nekateri optimisti, ki so povsem resno pričakovali, da bo vlada po svojem zastopniku, deželnem predsedniku baronu Schwarzu v današnji seji zavzela stališče napram večerajšnjemu zakonolomstvu klerikalne večine, so se motili. Baron Schwarz je molčal in cel čas ni odprl ust.

Na dnevnem redu današnje seje je bil tudi nujni predlog dr. Lampe-ta, naj se osnuje centralna deželna kladnica in mesnica. Predlog ni vzbudil posebnega zanimanja. Najzanimivejša je bila v zadevnem Lampetovem govoru njegova zahteva, da mora dežela dobiti v svoje roke veterinarsko policijo. Seveda je bil predlog dr. Lampeta sprejet brez daljše debate in se je predlog odkazal finančnemu odseku.

Prihodnja seja 1. februarja ob pol 10 dopoldne.

Ljubljana, 26. jan. (Izvirno). Med raznimi poročili finančnega odseka v kranjskem

deželnem zboru je bilo tudi poročilo o prošnji zavoda Sv. Nikolaja v Trstu. Dr. I. E. Krek je predlagal, naj se prošnja odkaže deželnemu odboru v rešitev. — Krekov predlog je bil sprejet.

Dunaj, 26. jan. Znani dr. Fridrich Wichtl je policiji ovadil 150 akademikov, samih juristov, ker mu niso vrnili izposojenih si knjig. Ovadba je med akademičnimi krogi vzbudila splošno pozornost.

Dunaj, 26. jan. Lloydov parnik „Bregenz“ je došel v Suez. Italijansko vojno brodovje je parnik „Bregenz“ ustavilo, ker se je na njem ukrvalo več turških višjih častnikov. Italijani so v Rdečem morju ustavili tudi še neki drugi parnik, z imenom „Africa“, o katerem pa trdi uradno poročilo, da ni last avstrijskega Lloyda.

Dunaj, 26. jan. Praška „Union“ poroča z Dunaja, da poda grof Aehrenthal v kratkem svojo demisijo. Imenujejo se že razni nasledniki. Splošno pozornost je vzbudilo v političnih krogih dejstvo, da je tusem došel carigranski poslanik grof Pallavicini in da ga je cesar sprejel v avdijenci. Za naslednika se imenuje tudi markiz Baquehem, ki je bil pred leti trgovski minister in je bil popreje tudi s'alni poročevalec odseka za zunanje stvari v avstrijskih delegacijah.

Krakov, 26. jan. Policija je aretirala nekega Pavla Pelka zaradi vohunstva v korist Rusiji. Pri zaslišanju je izjavil, da zna 30 jezikov, tudi japonsko. — Tudi zaradi vohunstva v korist Rusiji pa je policija v Brodyh aretirala 11 oseb.

Berlin, 26. jan. Izid državnozbornih volitev že toliko vpliva na vladino politiko, da bo državni kancelar Bethmann-Hollweg primoran podati svojo demisijo. Njega nasleduje grof Posadowski, ki se bo naslanjal na levico kot bodočo državno-zborsko večino.

Berlin, 26. jan. Napredni in socialistični listi obširno razpravljajo o sjajni zmagi opozicijske levice. Listi so mnenja, da bo levica v novem državnem zboru tvorila približno 204 članov obstoječo večino. Reakcionarne stranke bodo imele samo 194 poslancev.

Napulj, 26. jan. S parnikom „Mendoza“ se je večeraj povrnil domov gluhi italijanski general Pecori-Giraldi, katerega je vojno ministrstvo odpoklicali s tripoliškega bojišča zaradi nesposobnosti.

Razne vesti.

* Živinska kuga je minulo leto napravila glasom statistike praških listov avstrijski živinoreji 50 milijonov škode. 80.000 glav goveje živine je obolelo tekom l. 1911 na tej bolezni.

Kupi se dobro cello. — Ponudbe upravnistvu „Jutra“ v Ljubljani.

Sprejme se nižješola na stanovanje, eventualno tudi hrano. Natančneje pri upravnistvu „Jutra“ v Ljubljani.

Kupim voziček z tremi kolesi za vožnjo bolnika. Naslov pove upravnistvo „Jutra“ v Ljubljani.

Izdajatelj, glavni in odgovorni urednik Milan Plut. Tiska Tiskarna Dolenc (Fran Polič) v Trstu.

FR. P. ZAJEC

Očala in ščipalniki natančno po zdravniškem receptu.

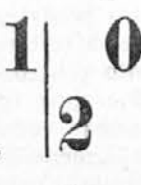
optični zavod

Dajnoglede, toplomere in zrakomere vseh vrst.

Ljubljana, Stari trg št. 9.
Cenike pošiljam zastoj in poštne preste.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

r. z. z n. z.

v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po

brez vsakršnega odbitka.

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

Popolnoma varno naložen denar.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

Adresar

ki vsebuje

splosne praktične tabele, železnice, pošte, politično, finančno in deželno upravo, sodišča, šolstvo, klerus, združništvo, krajevni repertorij, naslove protokoliranih in neprotokoliranih trgovcev, obrtnikov, zdravnikov, odvetnikov, hotelov in društev na Kranjskem, splošni naslovnik za Ljubljano itd. iside v par dnevih v založništvu tvrde

Universal v Ljubljani

Cena 10.- K.

Naslovne oznake vsebine so tridesetne in sicer slovenske, nemške in italijanske.

Vsak praktičen človek si nabavi „Adresar“, pridobiten trgovec, obrtnik in industrijec v njem inserira, umen konsument išče v njem producenta.

Naprodaj

so v Poli in v okolici v lepi legi zemljišča primerna za poljedelstvo sadne in zeljiščne vrte in za vinograde zelo pripravna. Pri najmanjšem nakupu 1000 m² je cena 1 m² K 150. Zelo ugodni plačilni pogoji. Natančnejša pojasnila se dobijo v pisarni gospoda Konrada Karola Exner, Trst Piazza Caserma št. 1, ali pa pri gosp. Karl Čermak v Poli Via Dignano šte. 34.

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevljarski mojster

v LJUBLJANI

Sodnijska ulica št. 3.

Dobe se (tudi) izgotovljena obuvala. Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

M. RAVTAR

delikatesna trgovina in vinarna

Ljubljana — Jurčicev trg št. 3

priporoča svojo veliko zalogo raznih

jestvin, finih namiznih in desertnih vin, likerjev, konjaka in šampanjca

Export kranjskih klobas.

Slav. društvom posebno nizke cene. Za veselice dam blago tudi v komisijsko prodajo.

— Številka telefona 291. —

Čitajte in strmite!

600 kosov, med njimi v ognju pozlačena ura za 4 K 20 vin.

Krasna v ognju pozlačena, fina anker rem. ura s pozlačeno ploščo s številkami in 36 urnim dobrim idočim orodjem s triletno garancijo. Krasna kravatna igla s simili briljantom, v ognju pozlačen prstan za gospode ali dame, krasen collier z 150 orientalskih biserov, najmodernejši ženski nakit, krasni gumbi za manšete, ovratnike in prsa, 3% double-zlato; 6 kosov pravih platnenih robcev, krasno pisalno orodje iz niklja, krasno toaletno zrcalo v etuiju, lepo dišeče toaletno milo, vezan notes, 72 angleških pisarničkih peres, 20 korespondenčnih predmetov, ki so neobhodno potrebni za vsako družino. Vse skupaj, z zlato uro vred, ki je sama vredna toliko, stane samo 4 K 20 vin. Odpošilja se

po poštne povzetju po eksportni trgovini H. Spingarn. Krakov št. 328.

Pri naročilu dveh paketov dodam še lep žepni nož z dvema ojstrinama brezplačno. Pri vsakem nadaljnjem paketu še en nož.

Komur ne ugaja, se vrne nazaj in je torej vsak riziko izključen.

Hôtel „TRIGLAV“

na Jesenicah

oddaljen 2 minuti od kolodvora, sobe za tuje, dobra kuhinja, najboljša vina, cene nizke.

Kavarna z biljardom.

LOVRO HUMER, hotelir.

Kavarna „Central“

Ljubljana — Sv. Petra nasip št. 37.

Danes in vsaki dan

K O N C E R T

damskega in moškega zbora

„Javor“ iz Zagreba.

Začetek ob 9 uri.

Za obilen obisk se priporoča

Vstop. prost.

St. Miholič.

Kavarna je celo noč odprta.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. -- Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka **IKO**

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg. - FILIALKA Sv. Petra cesta. - Telefon št. 273

NAROČAJTE NOVI

jubilejni cenik

s koledarjem, ki se dobi tudi po pošti brezplačno!

Za ženine in neveste

največja izbira, graviranje v poročne prstane zastonj.

Najboljše ure „UNION“.

Največja izbira zlatnine in srebrnine.

Za obilni obisk se priporoča

Fran Čuden v Ljubljani

nasproti Frančiškanske cerkve.